توراه أور • الباراشات **וישב** • مامار 4

בכ״ה בכסליו יומי דחנוכה כו׳ שכשנכנסו יונים להיכל וכו׳

في الخامس والعشرين من **כסלו** (Kislev)

إهداء تكريمًا لـ

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ״ל

والد الريبي، ريب ليفي يتسحاق

LikuteiTorah.com
الباراشا الحاسيدية
/likuteitorah.com/ar/torah-ohr/vayeishev/4

1 **בכ"ה בכסליו יומי דחנוכה כו' שכשנכנסו יונים להיכל וכו'.**

«في الخامس والعشرين من كيسليف [تبدأ] أيام حانوكا»، إلخ: «فحين دخل اليونانيون إلى الحرم»، إلخ.

וכשגברו מלכות בית חשמונאי ונצחום לא מצאו אלא פך א' של שמן כו'. לשנה אחרת קבעום ח' י"ט בהלל והודאה. להבין ענין הלל וענין הודאה.

«وحين غلب البيت الملكي الحشموني وهزمهم، لم يجد إلا قارورة واحدة من الزيت»، إلخ. «وفي السنة التالية جعلوا هذه الأيام عيدًا من ثمانية أيام، مع مزامير الثناء (**הלל**, Hallel) والشكر». ونحن بحاجة إلى فهم معنى **הלל** ومعنى الشكر.

וגם להבין למה תקנו בנס זה להדליק נרות זכר למקדש שמצאו פך א' של שמן כו' ולא תקנו כן בשאר נסים.

ونحتاج أيضًا إلى فهم سبب تشريع إيقاد المصابيح إحياءً لذكرى الهيكل، حيث وجدوا قارورة واحدة من الزيت، إلخ، في هذه المعجزة، دون أن يشرّعوا ذلك في سائر المعجزات.

וגם מה ענין נרות להלל והודאה. אך הענין הוא דכתיב נר מצוה ותורה אור כו'. ויובן בהקדים לבאר ענין המנורה שבבהמ"ק [שבבית המקדש] **שארז"ל** [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] **וכי לאורה הוא צריך כו'.**

وكذلك: ما صلة المصابيح بالثناء والشكر؟ لكن الأمر هو أنه كُتب: «فإن الوصية (**מצוה**, mitzvah) مصباح، والتوراة نور»، إلخ. ويتضح ذلك إذا بدأنا ببيان شأن المنارة في الهيكل المقدس، التي قال علماؤنا، **ז"ל**، عنها: «أفهو محتاج إلى نورها؟» إلخ.

2 **והנה כתיב ובהעלות אהרן את הנרות בין הערבים יקטירנה. ובבקר בהטיבו את הנרות יקטירנה. שבלילה היה מדליק כל ז' הנרות ולמחר מדשנם ומטיבם**

وهذا ما ورد: «وعند إيقاد هارون (**אהרן**) المصابيح عند المساء، يحرقه [البخور]»، و«وفي الصباح، حين يهيئ المصابيح، يحرقه». ففي الليل كان يوقد المصابيح السبعة كلها، وفي اليوم التالي كان ينظفها من رمادها ويهيئها،

ולא היה מדליק אלא נר המערבי שהוא נר ששי שממנו היה מתחיל ובו היה מסיים.

وكان لا يوقد إلا المصباح الغربي، وهو المصباح السادس، الذي كان يبدأ منه ويختتم به.

והענין כי הנרות הם המדות לך ה' הגדולה והגבורה כו' והן ז' נרות כנגד ז' מדות.

والمراد أن المصابيح هي الصفات الوجدانية (**מדות**, middos): «لك، يا **ה'**، العظمة والقدرة»، إلخ؛ وهي سبعة مصابيح، تقابل الصفات الوجدانية السبعة (**מדות**).

3 והנה בכל מדה ומדה יש זה לעומת זה בקליפה נגד הקדושה והן יונקות מן הקדושה

والآن، في كل صفة وصفة يوجد «هذا بإزاء ذاك»: في القشرة (**קליפה**, kelipah)، في مقابل القداسة، وهذه الصفات المقابلة تستمدّ غذاءها من القداسة.

כמו מאהבה שבקדושה נמשך בהשתלשלות המדרגות להיות תאוה גשמית. וכן מיראה שבקדושה יראה רעה וכעס וכה"ג [וכהאי גוונא].

فعلى سبيل المثال، يُستمدّ من الحب في القداسة، عبر سلسلة المراتب المتنزلة (**השתלשלות**, hishtalshelus)، [ما يصير] شهوة جسدية؛ وكذلك ينشأ من الخشية في القداسة خوف شرير وغضب وما إلى ذلك.

4 וצריך לברום ולהפכם להתכלל בקדושה עליונה שתהיינה המדות כולן לה' בבחי' בטול לך ה' הגדולה והגבורה כו'.

ويجب تهذيبها وتحويلها لتندمج في القداسة العليا، بحيث تكون جميع الصفات مكرّسةً لـ**ה'** في حالة إبطال الذات (**ביטול**, bittul): «لكَ، يا **ה'** (Havayah)، العظمة والقوة»، إلخ.

והבירור הוא בחכמה כי בחכמה אתברירו כו'. והחכמה הוא בחי' אור להאיר את המדות ולזככן.

ويكون التهذيب بواسطة الحكمة (**חכמה**, Chochmah)، إذ «بـ**חכמה** يتمّ فرزها»، إلخ. والحكمة نورٌ يضيء الصفات وينقّيها.

ובלילה שהוא זמן החשך היה צריך להאיר את כל ז' הנרות דהיינו להמשיך אור החכמה בכל מדה ומדה בפ"ע [בפני עצמו]

وفي الليل، وهو وقت الظلام، كان لا بدّ من إضاءة المصابيح السبعة كلها؛ أي إيصال نور **חכמה** إلى كل صفة على حدة،

משא"כ ביום היה די בהדלקת נר הו' שהוא עיקר ההשפעה וממילא היה נמשך אור החכמה בכל המדות.

بخلاف النهار، إذ كان يكفي إضاءة المصباح السادس، وهو القناة الرئيسية للتأثير؛ ومن تلقاء نفسه كان نور **חכמה** يمتدّ إلى جميع الصفات.

5 והנה יש עולם שנה נפש וכשם שהיה אהרן ממשיך המשכת אור החכמה בעולם שהן ז' בחי' ומדות עליונות שבסדר והנהגת העולם כך היה ממשיך אור החכמה בנפש ישראל

والآن، هناك «العالم، والسنة، والنفس». وكما كان هارون (**אהרן**) يُنزل نور الحكمة (**חכמה**, Chochmah) إلى العالم، [إلى] المستويات السبع والصفات العلوية في نظام العالم وتدبيره، كذلك كان يُنزل نور **חכמה** إلى نفوس إسرائيل،

שהם יוצאי ירך יעקב שבעים נפש נגד בחי׳ ז׳ הנרות והם יוצאי ירך יעקב יו״ד עקב דהיינו בחי׳ יו״ד הוא בחי׳ חכמה הנמשכת ומשתלשלת בבחי׳ עקב וסוף המדרגות התחתונות.

وهم «الذين خرجوا من فخذ يعقوب (**יעקב**)، سبعون نفسًا»، وهم يقابلون المصابيح السبعة. إنهم «الذين خرجوا من فخذ يعقوب»: يود–عقب (**יו״ד עקב**, yud–ekev [«العقب»])، أي إن حرف اليود هو **חכמה**، المنزلة والهابطة إلى مستوى العقب، أي نهاية أدنى الدرجات.

6 **וזהו וידו אוחזת בעקב עשו כי ידו אותיות יו״ד אוחזת את העקב של עשו לבלתי נתון לו תוקף התפשטות וממשלה רק להכניעו תחת הקדושה ולאכפי׳** [ולאכפיא] **לס״א** [לסטרא אחרא].

وهذا هو [معنى] قوله: «وكانت يده قابضة بعقب عيسو (**עשו**)»؛ إذ إن **ידו** («يده») تتألف من حروف **יו״ד** (yud، حرف يود)، وهذا الحرف يقبض على عقب عيسو كيلا تمنحه قوة الانتشار والسيادة، بل لتُخضعه للقداسة وتقهر الجانب الآخر (**סטרא אחרא**، sitra achra).

וזה היה ענין המשכת אהרן בהעלותו את הנרות להמשיך בחי׳ יו״ד של יעקב הוא אור החכמה לבחי׳ עקב כדי שתהיינה גם מדות הטבעיי׳ [הטבעיים] **שבנפש הבהמית עולות ונכללות בקדושה.**

وهذا هو معنى الإمداد الذي أجراه هارون (**אהרן**) حين أوقد المصابيح: أن يمدّ **יו״ד** يعقوب، أي نور الحكمة (**חכמה**، Chochmah)، إلى مستوى العقب، لكي ترتقي الصفات الطبيعية في النفس الحيوانية (**נפש הבהמית**، nefesh habahamis) أيضًا وتندمج في القداسة.

7 **והנה כתיב ובהעלות אהרן את הנרות בין הערבים יקטירנה וכן בבקר בהטיבו את הנרות יקטירנה.**

والآن، ورد: «وعند إيقاد هارون (**אהרן**) المصابيح عند المساء، يحرق البخور»، وكذلك: «وفي الصباح، حين يهيّئ المصابيح، يحرق البخور».

בהעלות והדר יקטירנה וכן בבקר וכמ״ש בסדר המערכה הטבת שתי נרות קודמת לקטורת.

[أولًا] «حين يوقد»، ثم «يحرقه»، وكذلك في الصباح؛ كما ورد في ترتيب خدمة الهيكل أن تهيئة مصباحين تسبق البخور.

ולהבין ענין הקטרת שהיה אחר הדלקת והטבת שתי נרות הוא כי הנה ענין הנרות כבר מבואר למעלה שהוא ענין העלאת המדות שירדו ונשתלשלו בגשמיות הנה״ב [הנפש הבהמית] **שתהיינה עולות ונכללות בקדושה. אך הקטרת הוא ענין העלאת האותיות שהן במחדו״מ** [במחשבה דבור ומעשה] **לבושי המדות שהן בחי׳ דומם.**

ولفهم ماهية البخور، الذي كان يُقدَّم بعد إيقاد مصباحين وتهيئتهما: فإن ماهية المصابيح، كما سبق بيانها أعلاه، هي رفع الصفات التي هبطت وامتدت نزولًا إلى الجانب المادي من النفس الحيوانية (**נפש הבהמית**, nefesh habahamis)، لكي ترتقي وتندمج في القداسة. أما البخور، فهو رفع الحروف الموجودة في الفكر والكلام والفعل، وهي ألبسة الصفات، التي هي من مرتبة الجماد.

8 **ואותיות דקדושה נק׳ חומת בת ציון חומה של אבנים שתי אבנים בונות שני בתים כו׳ כנודע.**

حروف القداسة تُسمّى «سور ابنة صهيون»، سورًا من حجارة: «حجران يبنيان بيتين»، وما إلى ذلك، كما هو معروف.

וכמ״ש במ״א ע״פ גדול ה׳ ומהולל מאד בעיר אלקינו אימתי נק׳ גדול כשהוא בעיר אלקינו כו׳.

وكما هو موضّح في موضع آخر في تفسير الآية: «عظيم هو Havayah، ومحمود جدًا في مدينة **אלקינו**»: متى يُدعى عظيمًا؟ حين يكون في مدينة **אלקינו**، وما إلى ذلك.

9 **והנה אותיות של המחדו״מ** [המחשבה דבור ומעשה] **שנפלו בגשמיות תחת ממשלת הקליפות וסט״א** [וסטרא אחרא] **אין להם עלייה ע״י המשכת אור החכמה כי אין אור החכמה אלא במדות עצמן אהוי״ר** [אהבה ויראה] **כו׳**

والآن، فإن حروف الفكر والكلام والعمل التي سقطت في العالم المادي، وخضعت لسلطان القشور (**קליפות**، kelipos) والجانب الآخر (**סטרא אחרא**، sitra achra)، لا ترتقي بإنزال نور الحكمة (**חכמה**، Chochmah)، لأن نور الحكمة لا يوجد إلا في الصفات نفسها، أي الحب والخشية (**אהבה ויראה**، ahavah v'yirah)، وما إلى ذلك.

שהן בחי׳ רוחניות (עמ״ש ע״פ וייצר כו׳ בפ׳ בראשית) אבל גשמיות האותיות אין להם עלייה כ״א ע״י הקטורת שסממני הקטרת היו מדברים שאין בהם טעם כלל

وهذه الصفات ذات طبيعة روحانية (انظر ما شُرح بشأن «و[ה׳] صاغ»، وما إلى ذلك، في باراشات بيريشيت (**פרשת בראשית**)). أما الجانب المادي من الحروف فلا سبيل إلى ارتقائه إلا بالبخور، إذ كانت مواد البخور أشياء لا طعم لها البتة

ואינם ממין מאכל כלל הרי הן בבחי׳ דומם ובהקטרתן נעשה בחי׳ ריח העולה למעלה שמשיב את הנפש אשה ריח ניחוח להוי״ה שע״י הריח נעשה ניחוח דהיינו ירידה להשתלשלות המשכת בחי׳ הוי״ה יו״ד חכמה כו׳:

ولأنها لا تنتمي البتة إلى جنس الطعام، فهي من مرتبة الجماد؛ وعند إحراقها تتولد رائحة ترتفع إلى الأعلى وتنعش النفس: «قربان ناري، رائحة رضا لـ **ה׳**». فمن خلال الرائحة يتحقق معنى **ניחוח** (nichoach [مُرضٍ])، أي نزول إلى سلسلة العوالم الهابطة (**השתלשלות**، hishtalshelus)، وإنزال مستوى Havayah، [الذي] حرف **יו״ד** (yud [حرف الياء]) [هو] الحكمة، وما إلى ذلك.

10 **והנה כ״ז** [כל זה] **היה בבהמ״ק** [בבית המקדש] **שהיו מקריבין קרבנות ועכשיו היא התפלה במקום הקרבנות. ולהבין ענין זה בתפלה.**

والآن، كان كل هذا يجري في الهيكل المقدّس، حيث كانوا يقدّمون القرابين؛ أمّا الآن، فالصلاة تقوم مقام القرابين. وينبغي أن نفهم هذا في [سياق] الصلاة.

הנה בסדר המערכה היה דם התמיד קודם להטבת שתי נרות ונרות לקטרת וקטרת לאברים נמצא שדם התמיד קודם לנרות וקטרת ואברי התמיד אחר נרות וקטרת.

في ترتيب الخدمة في الهيكل، كان دم القربان اليومي (**התמיד**، tamid) يسبق تهيئة مصباحين، ثم يأتي المصباحان قبل البخور، والبخور قبل الأعضاء. ويتبيّن أن دم **התמיד** كان يسبق المصباحين والبخور، وأن أعضاء **התמיד** كانت تأتي بعدهما.

ויובן ענין זה בעבודת ה׳ בתפלה. כי הנה עיקר העבודה בק״ש [בקריאת שמע] **ותפלה הוא למסור נפשו בק״ש** [בקריאת שמע]**.**

يتّضح هذا في خدمة **ה׳** في الصلاة. فإن جوهر الخدمة في قراءة **שמע** (Shema) والصلاة هو أن يسلّم المرء روحه في قراءة **שמע**.

11 **והנה יש ב״פ** [ב׳ פעמים] **מס״נ** [מסירות נפש] **למסור נפשו באחד. ובכל נפשך אפילו נוטל את נפשך כו׳. ולהבין מהו ענין ב״פ** [ב׳ פעמים] **מס״נ** [מסירות נפש] **הללו**

والآن، هناك نوعان من التضحية بالنفس (**מסירות נפש**, mesirus nefesh): أن يسلّم المرء نفسه في كلمة «واحد»، و«بكل نفسك: حتى لو أخذ نفسك»، إلخ. ولنُدرك ما حقيقة هذين النوعين من التضحية بالنفس:

הנה למס"נ [למסירות נפש] **באחד קאי על נה"א** [נפש האלקית] **שהיא בבחי' ביטול ממש וכמ"ש חי ה' אשר עמדתי לפניו. בחי' עמידה היא ביטול באוא"ס** [באור אין סוף] **ב"ה ממש.**

تشير التضحية بالنفس في «واحد» إلى النفس الإلهية (**נפש האלקית**, nefesh elokis)، التي هي في حالة من إبطال الذات الفعلي (**ביטול**, bittul)، كما ورد: «حيٌّ هو *ה'*، الذي وقفتُ أمامه». إن حالة الوقوف هي إبطال الذات في النور اللانهائي (**אור אין סוף**, Or Ein Sof)، تبارك هو، نفسه.

12 **ובחי' ובכל נפשך היינו שגם בחי' נה"ב** [נפש הבהמית] **הי'** [היה] **בבחי' אתכפייא ואתהפכא כו'**

ومعنى المستوى أو الجانب (**בחינה**, bechinah) «بكل نفسك» هو أن تكون النفس الحيوانية (**נפש הבהמית**, nefesh habahamis) هي أيضًا في حالة إخضاع (**אתכפייא**, iskafya) وتحول (**ואתהפכא**, is'hapcha)، إلخ.

שמס"נ [שמסירות נפש] **זו אינה באחד אלא בבחי' ברוך שם כבוד מלכותו כו'. והענין כי הנה נודע שבחי' ממלא כ"ע** [כל עלמין] **וסוכ"ע הכל נק' בחי' שמי בלבד.**

فهذه **מסירות נפש** ليست في «واحد»، بل في المستوى (**בחינה**) «مبارك اسم مجد ملكوته»، إلخ. وبيان ذلك أن المعروف هو أن المستوى (**בחינה**) المتمثل في النور الذي يملأ العوالم كلها (**ממלא כל עלמין**, memalei kol almin) والنور المحيط بجميع العوالم (**סובב כל עלמין**, sovev kol almin) لا يُسمّى إلا مستوى «اسمي».

13 **וכמאמר מלך משובח ומפואר עדי עד שמו הגדול. ועדי עד פי' כל העליות שמעולם עד עולם בעילוי אחר עילוי עוה"ב** [עולם הבא] **וג"ע** [וגן עדן] **העליון וימות המשיח ותחה"מ** [ותחיית המתים] **וכמה רבוא רבבות עולמות והיכלות המבואר בזוהר.**

كما جاء في القول: «الملك، المحمود والممجّد إلى الأبد وإلى الأبد (**עדי עד**, adei ad)، اسمه العظيم». ومعنى «إلى الأبد وإلى الأبد» جميع الارتقاءات من عالم إلى عالم، ارتقاءً إثر ارتقاء: العالم الآتي، وجنة عدن العليا، وأيام **משיח**، وإحياء الموتى، وربوات كثيرة من ربوات العوالم والأبهاء، كما يشرحها زوهار (**זהר**).

14 **ובאמת יש הרבה יותר עד אין קץ וכמ"ש ולגדודיו אין מספר וגדודיו הן מלאכים שהן בחי' חיצוני' העולמות ומכ"ש** [ומכל שכן] **נשמות שהן פנימי'** [פנימיות / פנימית] **עולמות אין זה אלא בבחי' שמו שם כבוד מלכותו.**

وفي الحقيقة، ثمة أكثر بكثير، بلا نهاية، كما ورد: «جيوشه لا تُحصى». وجيوشه هم الملائكة، وهم البعد الظاهري للعوالم؛ وبالأحرى النفوس، لأنها البعد الباطني للعوالم. غير أن كل هذا إنما هو في مستوى «اسمه»، أي اسم مجد ملكوته.

כמשל התפשטות המלך במדינה שרק שמו הולך בכל מדינות מלכותו ולא עצמותו ומהותו

كما في مثال امتداد الملك في أرجاء بلاده: فالذي ينتشر في جميع أقاليم مملكته إنما هو اسمه وحده، لا ذاته وماهيته.

כך כביכול התפשטות החיות הנמשך מאור א"ס ב"ה להחיות כל הברואים ונפש כל חי אין התפשטות והמשכה זו רק בבחי' שם שהוא רק זיו והארה בבחי' התפשטות בלבד ונק' אא"ס [אור אין סוף]

وهكذا، إن جاز التعبير، فإن امتداد قوة الحياة المستمدة من النور اللانهائي (**אור אין סוף**, Or Ein Sof)، تبارك وتعالى، لإحياء جميع المخلوقات ونفس كل حيّ، ليس إلا امتدادًا وإفاضة من الأعلى في مستوى «الاسم»؛ فهو ليس إلا شعاعًا وإشراقًا، مجرد امتداد، وهذا ما يُسمّى النور اللانهائي.

אבל עצמות א"ס ב"ה ממש הוא רם ונשא כי אני ה' לא שניתי כתיב ואין ערוך אליו ית' אפי' [אפילו] **כערך טפה מים אוקינוס כו'.**

لكن جوهر اللامتناهي (**אין סוף**, Ein Sof) ذاته، تبارك وتعالى، سامٍ متعالٍ؛ إذ ورد: «فأنا، **ה'**، لم أتغير». ولا قياس إليه تعالى، حتى كنسبة قطرة إلى مياه المحيط، وما إلى ذلك.

15 **והנה הנשמה ונפש האלקי' מחמת שהיא בבחי' פנימי'** [פנימיות / פנימית] **העולמות היא בטלה ונכללת ביחוד עליון ב"ה לגבי אור א"ס ב"ה ממש מחמת ששורה ומאיר עליה אור א"ס ב"ה**

والآن، فإن الروح، أي النفس الإلهية (**נפש האלקית**، nefesh elokis)، لكونها من البعد الباطني (**פנימיות**، pnimiyus) للعوالم، تكون في حالة إبطال الذات وتندرج في الوحدة العليا (**יחודא עילאה**، yichuda ila'ah)، تبارك هو، إزاء النور اللانهائي (**אור אין סוף**، Or Ein Sof) نفسه؛ إذ يستقر عليها **אור אין סוף** ويشرق عليها، تبارك هو،

ומשכלת ומתבוננת ברוממותו ית' איך שאין להעריך אליו ואני ה' לא שניתי כו'.

وتتعقّل وتتأمل في عظمته، تبارك هو: كيف لا يمكن مقارنة شيء به، و«أنا، **ה'**، لم أتغير»، إلخ.

אבל בהשתלשלות וירידת המדרגות עד סוף המדרגות תחתונות דנה"ב [דנפש הבהמית] **המלובשת בגוף הגשמי ממש. הנה הגשמי הוא מסך מבדיל ומפריד היחוד עליון מחמת שנראה לעיני בשר ליש ודבר נפרד**

لكن في سلسلة العوالم الهابطة (**השתלשלות**، hishtalshelus) وانحدار المراتب، حتى نهاية أدنى المراتب، [أي مرتبة] النفس الحيوانية (**נפש הבהמית**، nefesh habahamis) المتلبسة بالجسد المادي بعينه، يكون المادي حجابًا يفصل [ذلك] عن الوحدة العليا؛ إذ يبدو للعين البشرية كأنه كيان قائم وشيء منفصل.

ומ"מ ע"י ירידת הנשמה ונפש אלקי' שלא ירדה בשביל עצמה שהרי גם קודם ירידתה היתה בבחי' אשר עמדתי כו' אלא הירידה היא צורך עליי' [עלייה] **נפש הבהמית היא להאיר לה הארה מיחוד עליון ב"ה שתוכל גם היא לעלות וליכלל באא"ס** [באור אין סוף] **ב"ה.**

ومع ذلك، فبواسطة نزول الروح، أي **נפש האלקית**، التي لم تنزل من أجل ذاتها، إذ كانت حتى قبل نزولها في مرتبة «الذي كنت أقف أمامه»، إلخ؛ بل إن نزولها هو لأجل ارتقاء **נפש הבהמית**: لكي يشرق عليها إشعاع من الوحدة العليا، تبارك هو، فتستطيع هي أيضًا أن ترتقي وتندرج في **אור אין סוף**، تبارك هو.

16 **והארה והמשכה זו היא מבחי' ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד.**

وهذا الإشراق والإنزال من مرتبة «مبارك اسم مجد ملكوته إلى الأبد وإلى الدوام».

דהיינו ע"י התבוננות שכל מה שנראה ליש ונפרד אין זה אלא בחי' זיו ושם כבוד מלכותו. ואי לזאת יהיה היש בטל כמו זיו השמש בשמש כו' וכמ"ש במ"א.

أي، من خلال التأمل في أن كل ما يبدو موجودًا مستقلًا ومنفصلًا ليس إلا إشعاعًا واسمَ مجدِ ملكوته. ولذلك يكون الوجود في حالة إبطال الذات (**ביטול**, bittul)، كشعاع الشمس داخل الشمس، وما إلى ذلك، كما بُيّن في موضع آخر.

17 **והנה בעליית נה"ב** [נפש הבהמית] **להתכלל באור א"ס ב"ה גדול מאד ורב כחה שהיא בחי' בע"ת** [בעלי תשובה] **דמשכין בחילא יתיר.**

والآن، عند ارتقاء النفس الحيوانية (**נפש הבהמית**, nefesh habahamis) لتندمج في النور اللانهائي (**אור אין סוף**, Or Ein Sof)، تبارك وتعالى، تكون قوتها عظيمة جدًا ووافرة؛ لأنها من مستوى أصحاب التوبة (**בעלי תשובה**, baalei teshuvah؛ أي العائدين)، الذين «يجذبون بقوة أكبر».

כי נה"ב [נפש הבהמית] **נלקחה מחיות הקודש שבמרכבה. והחיות נושאות את הכסא ודמות כמראה אדם עליו מלמעלה.**

لأن النفس الحيوانية أُخذت من المخلوقات الحيّة المقدسة (**חיות הקודש**, Chayos) التي في المركبة. وتحمل **חיות הקודש** العرش، و«شبه كهيئة إنسان فوقه من أعلى».

18 וברעש גדול מתנשאים. וזה היה ענין דם התמיד צפונה לפני הוי"ה שהקרבנות היו בנפש הבהמה להעלותה לשרשה שנלקחה מבחי' פני שור שבמרכבה.

«وبضجيج عظيم ترتفع». وهذا هو معنى دم قربان التاميد (tamid ,**התמיד**)، [المذبوح] «في الجهة الشمالية أمام **הוי'**»؛ إذ كانت القرابين من النفس الحيوانية (nefesh habahamis ,**נפש הבהמית**)، لرفعها إلى أصلها الذي أُخذت منه، أي مستوى وجه الثور في المركبة.

והתמיד היה מקדשי קדשים ששחיטתן בצפון בחי' גבורה שמהשמאל בחי' רעש גדול. וגם צפונה צפון ה'

وكان قربان التاميد من أقدس القرابين، التي تُذبح في الشمال؛ وهذا هو مستوى الشدة (Gevurah ,**גבורה**)، المنبثقة من اليسار، وهو مستوى «الضجيج العظيم». وإضافة إلى ذلك، فإن «تسافونا» (أي: في الجهة الشمالية) تعني أيضًا «تسافون **ה'**»، أي «الهاء المستترة».

דהיינו בחי' ה' אחרונה של שם הוי"ה שהוא בחי' העלם וצמצום א"ס ב"ה שמחמת זה היה הרעש.

أي مستوى الهاء الأخيرة من اسم **הוי'**، وهو مستوى احتجاب اللامتناهي (Ein Sof ,**אין סוף**)، تبارك هو، وانكماشه (**צמצום**, tzimtzum)؛ ومن هذا نشأ الضجيج.

וזהו צפונה לפני הוי"ה. שמבחי' צפונה שהוא בחי' רעש גדול מתנשאים ונושאים את הכסא דמות כמראה אדם למעלה מבחי' אדם לפי ששרשם מעולם התהו לפני מלך מלך לבני ישראל.

وهذا هو معنى «في الجهة الشمالية أمام **הוי'**»: فمن مستوى «الجهة الشمالية»، وهو مستوى «الضجيج العظيم»، ترتقي هذه الكائنات وتحمل العرش، ذا المثال الذي يبدو كهيئة إنسان، إلى ما فوق مستوى الإنسان؛ لأن أصلها من عالم توهو (Tohu ,**תהו**؛ عالم الفوضى)، «قبل أن يملك أي ملك على بني إسرائيل».

19 והנה הוי"ה יו"ד חכמה כו' בחי' אדם. משא"כ ברעש גדול מתנשאים למעלה מבחי' אדם. וזהו לפני הוי"ה מקור בחי' הוי"ה שמשם נמשך להיות התהוות בחי' הוי"ה.

والآن، فإنّ اسم **ה'** (**הוי'** / **שם הוי'**, Havayah)، الذي يرمز فيه حرف **יו"ד** (yud) إلى الحكمة (Chochmah ,**חכמה**)، هو مستوى الإنسان (bechinah ,**בחינה**)؛ أمّا «يرتفعون بضجيج عظيم» فيعلون فوق مستوى الإنسان (**בחינה**). وهذا معنى «أمام **הוי'** / **שם הוי'**»: مصدر مستوى **הוי'** / **שם הוי'**، الذي يُستمدّ منه نشوء مستوى **הוי'** / **שם הוי'** ذاته.

והנה כמו שדם התמיד היו מקריבים מנפש הבהמה ממש כך התפלה במקום הקרבנות היא בעליות והתכללות נפש הבהמית שבאדם שהיא ג״כ ברעש גדול בחי׳ רשפי אש והתלהבות בתשוקה וצמאון כו׳.

وكما كانوا يقدّمون دم القربان اليومي الدائم (**התמיד**, tamid)، المأخوذ من نفس الحيوان ذاتها، كذلك فإنّ الصلاة، بدلًا من القرابين، هي ارتقاء النفس الحيوانية (**נפש הבהמית**, nefesh habahamis) في الإنسان واندراجها؛ وهي أيضًا «بضجيج عظيم»: مستوى شرر النار (**בחינה**) والتوهّج، في الشوق والظمأ، وما إلى ذلك.

20 **וזהו אדם ובהמה תושיע הוי״ה בחי׳ בהמה שבאדם תושיע להיות בה ג״כ המשכת בחי׳ הוי״ה.**

وهذا هو معنى: «الإنسان والبهيمة تخلّصهما أنت، يا **ה׳**»؛ فالبهيمة التي في الإنسان تنقذها، لكي يُنزَل فيها أيضًا مستوى (**בחינה**, bechinah) من اسم **ה׳** (**'הוי'** / **'שם הוי'**, Havayah).

וצמאון זה ותשוקה זאת היא בחי׳ בכל לבבך. שבלב יש ב׳ חללים חלל הימני מלא אויר ורוח.

وهذا العطش وهذا الشوق هما **בחינה** «بكل قلبك». ففي القلب حجرتان: الحجرة اليمنى ممتلئة بالهواء والنفَس،

וחלל השמאלי מלא דם שהדם הוא הנפש רביעית דם שהנפש תלוי בו משכנו בלב ששם יסוד האש והחום הטבעי.

والحجرة اليسرى ممتلئة بالدم، إذ «الدم هو النفس»؛ ومقدار الدم المسمّى **רביעית** (revi'is)، الذي تتوقف عليه النفس، موطنه القلب، حيث يوجد عنصر النار والحرارة الطبيعية.

כנודע שכנפי הריאה מנשבי׳ [מנשבים] **על הלב לקררו מחמימות ושם הוא משכן התשוקה וצמאון האלקי להעלות ולהתכלל באוא״ס** [באור אין סוף] **ב״ה:**

وكما هو معروف، تنفخ فصوص الرئتين على القلب لتبرّده من حرارته. وهناك موطن الشوق والعطش إلى **ה׳**، لكي يرتقيا ويندرجا في النور اللانهائي (**אור אין סוף**, Or Ein Sof)، تبارك هو.

21 **והנה אחרי בחי׳ ההעלאה והתכללות זו רוח אייתי רוח ואמשיך רוח להמשיך אוא״ס** [אור אין סוף] **ב״ה למטה כמים הפנים.**

والآن، بعد هذا الارتقاء والاندماج، «الروح تجلب روحًا وتُنزل روحًا»: أي لاستجلاب النور اللانهائي (**אור אין סוף**, Or Ein Sof)، مباركٌ هو، إلى الأسفل، «كما [يعكس] الماءُ وجهًا قبالة وجهٍ».

כשם שמבטל א"ע [את עצמו] **מיש לאין כך נמשך מלמעלה מאין ליש שתהא השראת אוא"ס** [אור אין סוף] **ב"ה ממש למטה כמו למעלה.**

كما يدخل المرء في حالة إبطال الذات (**ביטול**, bittul)، منتقلًا من الوجود إلى العدم، كذلك يجري الإنزال من الأعلى، من العدم إلى الوجود، ليستقرّ النور اللانهائي نفسه في الأسفل كما في الأعلى.

22 **ובכל נפשך בכל כחות הנפש מחדו"מ** [מחשבה דבור ומעשה]**. וגם כל נפש כלולה מנר"נ** [מנפש רוח נשמה]**. ועיקר הנפש היא המשכלת כ"ח לפום שעורא דיליה. יש מארי מקרא. ויש מארי משנה ותלמוד.**

«بكل نفسك»: بجميع قوى النفس، أي الفكر والكلام والفعل. وتشتمل كل نفس أيضًا على ثلاثة مستويات: مستوى النفس (**נפש**, nefesh)، والروح (**רוח**, ruach)، والنفس العليا (**נשמה**, neshamah). والجزء الرئيس من النفس هو قوتها العاقلة، ولكل إنسان منها على قدره: فهناك أهل الكتاب المقدس، وهناك أهل المشناه (**משנה**, Mishnah) والتلمود.

וזהו ענין הדלקת הנרות. אלא שבין הערבים מדליק כל ז' הנרות ובבקר בשעת הטבת שתי נרות היה מדליק נר הששי אחר הטבתו ואח"כ מדליק נר הז'.

وهذا هو شأن إيقاد المصابيح. لكن عند الغروب كان يوقد المصابيح السبعة كلها، أما في الصباح، عند تهيئة مصباحين، فكان يوقد المصباح السادس بعد تهيئته، ثم يوقد المصباح السابع.

23 **והוא כענין ותורה אור להיות מאיר אור התורה בכל נפשך נפש השכלי'** [השכלית]**. ומזה בא לבחי' ובכל מאדך בכל ממונך היא בחי' הצדקה שהיא סתם מצוה מעשיית.**

إنه يشبه قول «والتوراة نور»: أي أن نور التوراة ينبغي أن يشرق في «بكل نفسك»، أي في النفس العقلية. ومن هذا يبلغ المرء إلى مرتبة «وبكل قوتك»، أي بكل مالك، وهي مرتبة الصدقة (**צדקה**, tzedakah)، وهي [ما يُسمّى] «الأمر الديني» (**מצוה**, mitzvah) بإطلاق، أي أمر ديني عملي.

כנודע שהמצות שהן בעשייה גשמי' [גשמיים / גשמיות / גשמית] **הן בבחי' קטרת הנעשה מסממנים שאין בהם טעם ואינם ממין מאכל.**

وكما هو معروف، فإن الأوامر الدينية (**המצות**, mitzvos) التي تُؤدّى بأفعال جسدية هي من مرتبة البخور، المصنوع من مواد عطرية لا طعم لها ولا تنتمي إلى جنس الطعام.

24 **ומהם נעשה בחי׳ ריח העולה למעלה לחזק את המוח ולהשיב את הנפש שראשית גילוי כלליות הנפש הוא במוחין שבראש ופעולות הריח היא שלא תהיה הנפש בבחי׳ הסתלקות מן המוחין רק שתשוב ותתגלה מהעלם אל הגילוי.**

ومنها تنشأ رائحة عطرة تصعد إلى الأعلى، لتقوّي العقل وتعيد النفس. ذلك أن أول تجلٍّ للنفس بكليتها يكون في القوى العقلية (**מוחין**, mochin) في الرأس، وعمل الرائحة هو ألا تنسحب النفس من القوى العقلية، بل أن تعود وتتجلّى، من الخفاء إلى الظهور.

25 **וכך הוא ענין המצות. וכללותן היא מצות הצדקה. שעליה נאמר וצדקה תרומם גוי. שמתרוממת ועולה למעלה מעלה. וכתיב וילבש צדקה כשריון וכובע ישועה בראשו.**

وهكذا شأن الوصايا (**מצות**, mitzvos)، وتعبيرها العام الجامع هو فريضة العطاء الخيري، التي قيل فيها: «العطاء الخيري يرفع أمة»؛ فهي ترتفع وتصعد إلى أعلى فأعلى. وقد ورد: «لبس العطاء الخيري كدرع، وخوذة الخلاص على رأسه».

שריון הוא מקשקשים רבים. וכך הנה כל פרוטה ופרוטה מצטרפת לחשבון גדול. להיות בחי׳ שריון שהוא מגן לכל החוסים בו.

الدرع [مصنوع] من حراشف كثيرة. وكذلك تنضم كل قطعة نقدية، واحدة بعد أخرى، إلى مبلغ عظيم، فتكوّن درعًا يكون واقيًا لكل من يلوذ به.

וכך הצדקה נעשה בחי׳ מגן ומחסה שלא יהיה יניקת הקליפה וסט״א [וסטרא אחרא]**. ונעשה בחי׳ כובע ישועה בראשו:**

وكذلك يصير العطاء الخيري درعًا وملجأً، كيلا تجد القشرة (**קליפה**, kelipah) والجانب الآخر (**סטרא אחרא**, sitra achra) ما تستمدان منه الغذاء؛ ويصير خوذة الخلاص على رأسه.

26 **וביאור ענין זה הנה כתיב עטרת תפארת שיבה בדרך צדקה תמצא. שמבחי׳ צדקה נעשה בחי׳ עטרת תפארת שיבה היא בחי׳ הדרת פנים יאר ה׳ פניו כו׳**

وتفسير هذا: كُتب: «إكليل مجد هو الشيب؛ يُوجَد في طريق الصدقة». فمن الصدقة ينشأ «إكليل المجد، الشيب»، وهو مستوى أو جانب (**בחינה**, bechinah) جلال الوجه، «ليُضِئ اسم ה׳ (**הוי' / שם הוי'**, Havayah) وجهه»، إلخ،

בחי' פנימיות היא בחי' תעלומות לב ופנימית הלב שמתאחדת עם המוח בבחי' תרין ריעין דלא מתפרשין. כי חיצוניות הלב אינה מתאחדת עם המוח שהמוח ברשותו להשכיל ולהתבונן בגדולת א"ס ב"ה.

وهو مستوى البعد الباطني (**פנימיות**, pnimiyus)، أي «خفايا القلب»، باطن القلب الذي يتحد بالعقل بوصفهما «رفيقين لا يفترق أحدهما عن الآخر». أما البعد الظاهري (**חיצוניות**, chitzoniyus) للقلب فلا يتحد بالعقل، إذ إن العقل تحت تصرف المرء، فيستطيع أن يفهم عظمة اللامتناهي (**אין סוף**, Ein Sof) المبارك، ويتأمل فيها.

27 **ואעפ"כ** [ואף על פי כן] **חיצוניות הלב אינה ברשותו אבל פנימי'** [פנימיות / פנימית] **הלב היא מתאחדת ממש עם המוח. ומחמת הצדקה נעשה בחי' ריח המשיב את הנפש ומאיר גילוי המוח להתאחד בפנימית הלב.**

ومع ذلك، فإن البعد الظاهري (**חיצוניות**, chitzoniyus) للقلب ليس تحت سيطرة المرء؛ أما البعد الباطني (**פנימיות**, pnimiyus) للقلب فيتحد حقًا بالعقل. وبواسطة الصدقة، تنشأ رائحة عطرية تعيد إلى النفس حياتها، وتجعل انكشاف العقل يشرق، ليتحد بالبعد الباطني للقلب.

וזהו שמן וקטורת ישמח לב. זה הקב"ה דכתיב צור לבבי. דכמו שהלב ממשיך חיות לכל האיברים. כך הנה כתיב ואתה מחיה את כלם.

وهذا هو معنى: «الزيت والبخور يفرحان القلب»: المقصود به **הקב"ה**، كما ورد: «صخرة قلبي». فكما أن القلب يمدّ جميع الأعضاء بقوة الحياة (**חיות**, chayus)، كذلك ورد: «وأنت تحييهم جميعًا».

28 **ושמחת הלב היינו בחי' גילוי פנימיות דהיינו בחי' פנימית אור א"ס ב"ה אין ערוך אליו כו'.**

ابتهاج القلب هو انكشاف البعد الباطني (**פנימיות**, pnimiyus)، أي البعد الباطني من النور اللانهائي (**אור אין סוף**, Or Ein Sof)، تبارك وتعالى، الذي لا يقاس به شيء، إلخ.

וע"י הצדקה שהוא בחי' בטול היש לאין שנותן חיי נפשו מיגיעו. נמשך מלמעלה המשכה ליש מאין ממש הוא בחי' פנימית אור א"ס ב"ה ממש.

ومن خلال الصدقة، وهي ضرب من إبطال الذات (**ביטול**, bittul) من الوجود (**יש**, yesh) إلى العدم (**אין**, ayin)، إذ يعطي المرء حياة نفسه من كدّه، يُستمدّ من الأعلى فيضٌ نازل إلى الوجود من العدم الحقيقي؛ وهذا هو البعد الباطني للنور اللانهائي نفسه، تبارك وتعالى.

29 **וזו היא בחי' עושים רצונו של מקום. כי הנה רצון הוא בבחי' שינוי. ואני הוי"ה לא שניתי כתיב.**

وهذا هو المستوى أو الجانب (**בחינה**, bechinah) «العمل بمشيئة المكان (**מקום**, Makom)». فالإرادة (**רצון**, ratzon) خاضعة للتغيّر، وقد كُتب: «أنا، **הוי'**، لم أتغير».

אלא ישראל עושים רצונו ש"מ [של מקום] **להיות התפשטות רצונו ית' בבחי' מקום שהן הן המצות שהן רצונו ית' המלובשות בעשי'** [בעשיה] **גשמית בבחי' מקום וזמן.**

لكن بني إسرائيل يحققون **רצון** المكان، [مما يجعل] **רצון ה'، ית'**، يمتدّ إلى بُعد المكان؛ وهذه هي الوصايا (**מצות**, mitzvos)، وهي **רצון ה'، ית'**، المتلبّس في فعل مادي، في المكان والزمان.

30 **ותרי"ג מצות דאורייתא וז' דרבנן הם תר"ך עמודי אור. כמו עמוד המחבר מעלה ומטה להיות אוא"ס** [אור אין סוף] **שבבחינת פנימית שלמעלה מעלה מגדר עלמין שורה ומתלבש בבחי' רצון בתרי"ג מצות דאורייתא וז' דרבנן המלובשות בגשמיות.**

الوصايا (**מצות**, mitzvos) الـ613 في التوراة والوصايا السبع التي قررها الحاخامات هي أعمدة النور الـ620، كعمود يصل الأعلى بالأسفل؛ وهكذا يستقرّ النور اللانهائي (**אור אין סוף**, Or Ein Sof)، تبارك هو، من البعد الباطني (**פנימיות**, pnimiyus)، الذي يعلو حدود العوالم كثيرًا، ويتلبّس في صورة إرادة بالوصايا الـ613 في التوراة والوصايا السبع التي قررها الحاخامات، المتلبّسة في الأشياء المادية.

31 **ולכך נק' מעשה הצדקה כובע ישועה. כי ישועה מלשון וישע ה' אל הבל כו'. שפונה אל תפלתו דהיינו שגורם להיות הקב"ה פונה בעצמו ובכבודו להמשיך גילוי עצמותו ומהותו ממש.**

لذلك يُسمّى فعل الصدقة «خوذة الخلاص (**ישועה**, yeshuah)». فكلمة «**ישועה**» (yeshuah) مشتقة من الجذر نفسه الذي ورد في العبارة: «وتوجّه (**וישע**, vayisha) **ה'** إلى هابيل (**הבל**, Hevel)»؛ أي إنه التفت إلى صلاته. والمقصود أن [الصدقة] تجعل القدوس المبارك (**קב"ה / קודשא בריך הוא**, kudsha brich hu) يتوجّه بذاته هو ومجده، ليُنزل تجلّي جوهره وذاته بعينهما.

וגילוי זה מתחלק לש"ע [לש"ע (370)] **נהורין והוא מקור התפארת שיבה בחי' הדרת פנים כדכתיב גבי כהנים ומגבעות תעשה להם לכבוד ולתפארת שהמגבעות שהם בחי' הכובע ישועה נמשך להיות בחי' תפארת שיבה והדרת פנים.**

ينقسم هذا الكشف إلى ٣٧٠ نورًا، وهو مصدر «مجد الشيب»، أي جلال الوجه؛ كما ورد بشأن الكهنة: «وتصنع لهم قلانس للكرامة والمجد». فالقلانس، وهي «خوذة الخلاص»، تُنزَل لتصير «مجد الشيب» وجلال الوجه.

32 **וזהו עטרת תפארת שיבה וכ״ז** [וכל זה] **בדרך צדקה תמצא כי מבחי׳ צדקה נעשה בחינת כובע ישועה להמשיך בחינת הדרת פנים יאר ה׳ פניו בחינת פנימיות כנ״ל. ואחר כך בחינת איברים. שבקרבנות היו שני דברים דם וחלב.**

وهذا هو «تاج المجد هو الشيب»، وكل هذا «يوجد في طريق الصدقة»: فمن الصدقة تنشأ «خوذة الخلاص»، لتنزيل مستوى أو جانب (**בחינה**, bechinah) من بهاء الوجه، «ليُشرق ה׳ وجهه» (اسم ה׳ (הוי' / **שם הוי'**, Havayah))، أي مستوى البعد الباطني (**פנימיות**, pnimiyus)، كما سبق شرحه. وبعد ذلك يأتي مستوى الأعضاء (**בחינה**)؛ إذ كان في القرابين شيئان: الدم والشحم.

33 **והדם קודם לנרות. וקטורת היא בחינת בכל לבבך והאיברים שהן החלב היה אחר הנרות והקטרת.**

يسبق الدمُ المصابيحَ والبخورَ؛ والدمُ هو مستوى أو جانب (**בחינה**, bechinah) «بكل قلبك»؛ وأما الأعضاء، وهي الشحم، فجاءت بعد المصابيح والبخور.

והענין כי החלב הוא בחי׳ התענוג כמו שאנו רואים שמי שהוא בעל תענוג יש לו רבוי חלב.

والتفسير هو أن الشحم هو مستوى اللذة (**תענוג**, taanug)، كما نرى أن من يعيش في اللذة يكثر شحمه.

והיינו להיות כל חלב להוי״ה שיתענג על ה׳ בשמחה ובטוב לבב מרוב כל

أي إن «كلَّ الشحم لاسم ה׳ (הוי' / **שם הוי'**, Havayah)»: ينبغي للإنسان أن يتلذّذ بـה׳ بفرح وابتهاج القلب، أكثر مما يتلذّذ بوفرة كل شيء،

ולא יהיה לו תענוג אחר כלל ועי״ז והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך כו׳. ואנכי ממש מצוך כו׳ שעי״ז יהיה בעיניו מתיקות התורה כו׳:

وألا تكون له أي لذة أخرى إطلاقًا. ومن خلال ذلك، تكون «هذه الكلمات التي أوصيك بها»، إلخ، [على قلبك]؛ و«أنا» نفسي أوصيك، إلخ، لكي تحلو له التوراة بذلك، إلخ.

34 **ומעתה נבא לבאר ענין חנוכה מה שמברכין להדליק נר חנוכה. ומה ענין חנוכת המזבח וחנוכת הבית.**

نأتي الآن إلى بيان شأن عيد التدشين (**חנוכה**, Chanukah)، [و]لماذا نبارك قائلين: «أن نوقد سراج **חנוכה**»؛ وما شأن تدشين المذبح وتدشين البيت؟

הנה כתיב חנוך לנער ע״פ דרכו. שהוא כשרוצים ללמדו. והרי הוא רחוק מזה צריך לחנכו.

ورد: «دَرِّبْ (**חנוך**, chanoch) فتىً بحسب طريقه»؛ أي: حين يريد المرء أن يعلّمه، ويكون بعيدًا عن ذلك، فعليه أن يدرّبه.

35 **והחינוך הוא במתנות רבות שנותנים לו. אך הנה כתיב נער הייתי שרו ש״ע** [של עולם] **אמרו שהחיות המתפשט בכל העולמות לכל חד לפום שיעורא דיליה הוא בבחי׳ נער.**

تكون تربيته بتقديم هدايا كثيرة له. لكن كُتب: «كنت فتىً (**נער**، na'ar)»؛ وقال [الحكماء] إن أمير العالم قال [هذه الآية]، أي إن قوة الحياة (**חיות**، chayus) السارية في جميع العوالم، لكلٍّ بحسب قدره، هي في مستوى الفتى.

וכמ״ש והוא נער את בני בלהה כו׳. שם הקטנה רחל. ה׳ קטנה בחי׳ מל׳ ה׳ אחרונה של שם הוי״ה להיות ומלכותו בכל משלה. להוות הנבראים מאין ליש הוא בבחי׳ קטנה לפי שהיא בבחי׳ גבולים ומצרים.

كما كُتب: «وكان فتىً مع أبناء بلهة (**בלהה**)»، إلخ؛ [و]«كان اسم الصغرى (**הקטנה**، haketanah) راحيل (**רחל**)»: الهاء الصغيرة (**ה' קטנה**، hei ketanah)، وهي مستوى الملكوت (**מלכות**، Malchus)، أي الهاء الأخيرة من اسم **ה'** (**הוי'** / **שם הוי'**، Havayah)، لكي «يسود ملكوته على الجميع». أما إيجاد المخلوقات من العدم إلى الوجود، فهو في مستوى «الصغر»، لأنه في مستوى الحدود والقيود.

36 **ולגבי א״ס ב״ה שכשמו כן הוא אין לו סוף כו׳ נק׳ כל כללות החיות בשם קטנות שאין ערוך אליו ית׳. ולכן כתיב מי יקום יעקב כי קטן הוא.**

بالنسبة إلى اللامتناهي (**אין סוף**, Ein Sof)، تبارك، الذي هو كما اسمه، لا نهاية له، إلخ، تُسمّى قوة الحياة بأسرها «الصغر»، إذ لا نسبة لها إليه، تبارك. ولذلك كُتب: «كيف يقوم يعقوب (**יעקב**)، إذ هو صغير؟»

כי יעקב מבריח מן הקצה אל הקצה ומאחר שיש קצה בראש וקצה בסוף הרי יש לו בחי׳ גבול וה״ז [והרי זה] **בבחי׳ קטן לגבי א״ס ב״ה.**

لأن يعقوب هو العارضة الممتدة من طرف إلى طرف؛ وبما أن لها طرفًا عند الأعلى وطرفًا عند الأسفل، فلها حدّ، ومن ثم فهي في منزلة الصغر بالنسبة إلى اللامتناهي، تبارك.

37 **וכדי להמשיך אוא״ס** [אור אין סוף] **ב״ה ממש בקרבנות דם התמיד ונרות וקטרת ואברים היה המזבח קטן מהכיל**

لإنزال النور اللانهائي (**אור אין סוף**, Or Ein Sof)، ب״ה، بذاته، من خلال القرابين (دم قربان **התמיד** (tamid) [أي القربان اليومي]، والقناديل والبخور والأعضاء)، كان المذبح أضيق من أن يتسع [له].

ולכן התנדבו הנשיאים לחנוכת המזבח רבוי מתנות לחנך את המזבח והיה מתנתם מרובה מזה שהקריבו עליו בכ"י [בכל יום] **את הכבש אחד כו' שהקריבו משל צבור של כל ישראל.**

لذلك تبرع الرؤساء بعطايا كثيرة لتدشين المذبح، لكي يدشنوه؛ وكان عطاؤهم أوفر مما كان يُقدَّم عليه كل يوم، «الحمل الواحد»، إلخ، وهو ما كان يُقدَّم من الأموال الجماعية لجميع إسرائيل.

38 **והנשיאים לפי שהיו במעלה יותר משאר כללות ישראל נתנו לחנוכת המזבח מתנה מרובה קערות כסף ופרים וכבשים ועתודים**

ولأن الرؤساء كانوا في مرتبة أعلى من سائر جماعة إسرائيل، قدّموا هدية كبيرة لتدشين المذبح: أطباقًا من الفضة، وثيرانًا، وحملانًا، وتيوسًا،

כדי שיהיה כח בקרבנות של ישראל להמשיך אור דבר יום ביומו בקרבנות של כל יום ויום.

لكي تكون في قرابين إسرائيل قوة تتيح استمداد النور، «أمر كل يوم في يومه»، في قرابين كل يوم ويوم.

וכך היה ענין הנרות דחנוכה בימי חשמונאי שהיונים לא בקשו לשלוח ידם רק להשכיחם תורתך ולהעבירם כו' וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] (**בב"ר** [בבראשית רבה] **פ' ט"ז ופ' מ"ד**) **שאמרו כתבו לכם על קרן השור כו'.**

وهكذا كان شأن مصابيح حانوكا (Chanukah, **חנוכה**) في أيام الحشمونيين (Hasmoneans, **חשמונאי**): لم يقصد اليونانيون أن يمدّوا أيديهم إليهم، بل أرادوا فقط «أن ينسوهم توراتك وأن يحملوهم على التعدّي»، إلخ؛ كما قال حكماؤنا، **ז"ל** (**בראשית רבה**، القسمان 16 و44)، إنهم قالوا: «اكتبوا على قرن الثور»، إلخ.

ופי' לפי שכל העובדי כוכבים יש להם נה"ב [נפש הבהמית] **מפני שור אלא שהם מקבלים מבחי' הפסולת והשמרי'** [והשמרים] **בחי' קרנים וטלפים שמרים ופסולת**

والتفسير هو أن جميع عبدة الأوثان لهم نفس حيوانية من وجه الثور، غير أنهم يتلقّون من مرتبة النفاية والدُّرْد، أي من مرتبة القرون والحوافر، وهي دُرْد ونفاية،

שאין עולים ונכללי' [ונכללים] **בקדוש'** [בקדושה / בקדושת] **פני שור שבמרכב'** [שבמרכבה] **שנושאות את הכסא ודמות אדם שעליו מלמעלה שכח זה רק בהנפש אלקית שהוא מבחי' אדם שעל הכסא.**

التي لا ترتقي ولا تندمج في قداسة وجه الثور في المركبة، [الكائنات الحية (Chayos, **חיות**)] التي تحمل العرش وصورة إنسان عليه من الأعلى؛ فهذه القوة [موجودة] في النفس الإلهية (nefesh elokis, **נפש האלקית**) وحدها، إذ هي من مرتبة الإنسان على العرش.

39 והנה"ב [והנפש הבהמית] **היא מבחי' אדם שבחיות שבמרכבה ודמות אחד לארבעתן. ודמות פניהם פני אדם. ולכן יש להם כח להמשיך אור א"ס ב"ה ממש.**

أما النفس الحيوانية (**נפש הבהמית**, nefesh habahamis) [لإسرائيل]، فهي من مستوى الإنسان في الكائنات الحية (**חיות**, Chayos) في المركبة: «وكانت لها جميعًا هيئة واحدة»، و«كانت هيئة وجوهها وجه إنسان». ولذلك لها القدرة على إنزال النور اللانهائي (**אור אין סוף**, Or Ein Sof)، تبارك هو، بعينه.

והיונים נתקנאו בישראל ורצו שגם ישראל יכתבו על קרן השור שיקבלו מבחי' קרנים וטלפים כנ"ל שלא ליכלל בקדושת אדם העליון.

حسد اليونانيون إسرائيل وأرادوا أن يكتب بنو إسرائيل هم أيضًا على قرن الثور، لكي يستمدوا من مستوى القرون والحوافر، كما سبق، وألا يندرجوا في قداسة الإنسان الأعلى.

וזהו שאין לכם חלק כו'. והישראל היו חלשים ומעטים בזמן ההוא ואעפ"כ [ואף על פי כן] **מסרו נפשם על קדוש השם**

وهذا هو [معنى] «ليس لكم نصيب...» إلخ. وكان بنو إسرائيل ضعفاء وقليلين في ذلك الزمان، ومع ذلك ضحّوا بحياتهم من أجل تقديس الاسم.

ובכח מס"נ [מסירות נפש] **הי'** [היה] **להם כח להמשיך אור התורה מחדש והמשכ' זו היא בבחי' חנוכה בחי' מתנה מרובה המשכת כובע ישועה להיות עטרת תפארת שיבה כו':**

وبقوة التضحية بالنفس (**מסירות נפש**, mesirus nefesh) كانت لهم القدرة على إنزال نور التوراة من جديد. وهذا الإنزال من مستوى التدشين (**חנוכה**, Chanukah)، أي مستوى العطية الوفيرة، وإنزال «خوذة الخلاص» لتكون «إكليل المجد، أي الشيب»...

40 וזהו ענין הלל והודאה כי הלל הוא ל' [לשון] **שבח וגם לשון בהילו נרו כו'. הארה בבחי' גילוי**

وهذا هو شأن الثناء (**הלל**, Hallel) والشكر. فكلمة **הלל** تعني الثناء، وهي أيضًا من جنس التعبير الوارد في قول أيوب: «حين أضاء مصباحه (**בהילו**, b'hilo)»، إلخ؛ أي إشراقٌ في حال الظهور.

וזה נמשך מזה כי מחמת השבח שמשבחים את האדם במעלות ומדות שיש בו מעוררים את המעלות ומדות שבו לצאת מהעלם לגילוי.

وينشأ أحد المعنيين من الآخر: إذ إن الثناء الذي يُثني به المرء على شخص لما فيه من فضائل وصفات يوقظ الفضائل والصفات الكامنة فيه، لتخرج من الخفاء إلى الظهور.

41 וזהו הללויה שיצא שם י״ה מהעלם לגילוי להיות בחי׳ יו״ד חכמה כו׳ מלמעלה מן החכמה

هذا هو «هللويا»: أن يخرج الاسم **י״ה** (Yah) من الخفاء إلى الظهور، بحيث تتجلّى مرتبة حرف اليود (**יו״ד**, yud)، أي الحكمة (**חכמה**, Chochmah)، إلخ، الآتية من فوق الحكمة.

כי חכמה כ״ח מ״ה [מה] **בגימטריא אדם והמשכת בחי׳ אדם שעל הכסא הוא מבחי׳ שלמעלה מעלה מבחי׳ אדם הוא בחי׳ אור א״ס ב״ה ממש ועי״ז נעשה בחי׳ שם י״ה תרין ריעין דלא מתפרשין**

فالحكمة هي «قوة ما»: **כ״ח מ״ה** (koach mah)، ولفظة «ما» (**מ״ה**, Mah) تساوي في القيمة العددية لفظة «الإنسان» (**אדם**, adam). وإفاضة مستوى الإنسان الذي على العرش تأتي من مستوى أعلى بكثير من مستوى الإنسان، أي من النور اللانهائي (**אור אין סוף**, Or Ein Sof) المبارك نفسه. وبهذا يتحقق الاسم **י״ה**، «رفيقان لا يفترقان».

ואח״כ הללו את שם ה׳ להיות המשכת חכמה במדות שתהיינה גם המדות בבחי׳ בטול לך ה׳ הגדולה כו׳.

وبعد ذلك: «سبّحوا اسم **ה׳**» (Havayah)، أي إنزال الحكمة إلى الصفات، لتكون الصفات أيضاً في حالة إبطال الذات (**ביטול**, bittul): «لك يا **ה׳** العظمة»، إلخ.

אך כ״ז [כל זה] **ההילול והשבח להמשיך מההעלם לגילוי הוא ע״י עבדי ה׳ שהם בבחי׳ עבדים שמקבלים עליהם עומ״ש** [עול מלכות שמים] **בבחי׳ שום תשים כו׳**

لكن كل هذا التسبيح والثناء، لإفاضة ما في الخفاء إلى الظهور، إنما يتمّ بواسطة «عبيد **ה׳**»، الذين هم كعبيد يقبلون على أنفسهم نير ملكوت السماء، على نحو قوله: «لتضعنّ حتماً [ملكاً عليك]»، إلخ.

וכמ״ש במ״א שבחי׳ הלל והשבח הזה והמשכה זו היא בחי׳ מאה ברכות שחייב אדם לברך בכל יום שהוא בחי׳ הברכה והמשכה מהעלם אל הגילוי.

وكما شُرح في موضع آخر، فإن هذا المستوى من التسبيح والثناء، وهذه الإفاضة، هو مستوى مئة بركة يجب على الإنسان أن يتلوها كل يوم؛ فهو مستوى البركة والإفاضة من الخفاء إلى الظهور.

42 וזהו יהי שם ה׳ מבורך מעתה ועד עולם. מעתה מהתחל׳ [מהתחלת] **הזמן שהוא בבחי׳ מלכותו ית׳ שאז שייך ל׳** [לשון] **זמן מלך מלך כו׳ כמ״ש במ״א**

وهذا هو معنى: «ليكن اسم **ה׳** (**הוי' / שם הוי'**, Havayah) مباركًا من الآن وإلى الأبد». «من الآن»: من ابتداء الزمان، وهو في مستوى أو جانب (**בחינה**, bechinah) الملكوت (**מלכות**, Malchus) لديه، تبارك، إذ عندئذ يصحّ استعمال تعبير الزمن: «[**ה׳**] مَلِكٌ، [**ה׳**] كان مَلِكًا»، وما إلى ذلك، كما بُيّن في موضع آخر.

ועד עולם היינו שיומשך ויתפשט עד סוף כל המדרגות שיהי׳ [שיהיה] **גילוי אלקות כו׳.**

«وإلى الأبد»: أي أن يُجذَب إلى الأسفل وينتشر حتى نهاية جميع المراتب، لكي يكون هناك تجلٍّ للألوهية، وما إلى ذلك.

43 **וכ״ז** [וכל זה] **בחי׳ הלל והללויה להמשיך מההעלם אל הגילוי. אבל בחי׳ הודאה הוא בחי׳ שוב שצ״ל רצוא ושוב**

كلّ هذا هو مستوى أو جانب (**בחינה**, bechinah) المديح (**הלל**, Hallel) والهلّلويا (**הללויה**, Halleluyah)، لجذب المستتر إلى الظهور. أمّا الشكر والإقرار (**הודאה**, hodaah) فهو **בחינה** «العودة»، إذ لا بدّ من «الركض والعودة».

ולמעלה נק׳ מטי ולא מטי שבאמת אין אא״ס [אור אין סוף] **ב״ה בגילוי ממש בזה״ז** [בזמן הזה] **כ״א לע״ל** [לעתיד לבוא] **ונגלה כבוד הוי״ה כי עין בעין כו׳**

ويُسمّى هذا في العوالم العليا «وصولًا وعدم وصول». ففي الحقيقة، لا يتجلّى النور اللانهائي (**אור אין סוף**, Or Ein Sof)، مباركٌ هو، تجلّيًا فعليًا في هذا الزمان، بل في الزمن الآتي وحده: «وينكشف مجد **הוי׳**»، «لأن عينًا بعين...» إلخ.

משא״כ עכשיו אין הגילוי רק בבחי׳ קול דודי דופק אני ישנה ולבי ער כו׳ ומשחרב בהמ״ק [בית המקדש] **אין להקב״ה בעולמו אלא ד״א** [ד׳ אמות] **של הלכה כו׳**

أمّا الآن، فلا يكون التجلّي إلا على نحو «صوت حبيبي يقرع»، و«أنا نائمة، لكن قلبي يقظ»، إلخ؛ ومنذ خراب الهيكل المقدّس، ليس لدى **הקב״ה** في عالمه إلا أربعة أذرع من الأحكام (**הלכה**)، إلخ.

ונמשך מזה בחי׳ הודאה ובטול לאור א״ס ב״ה הנמשך בתורתו ועבודתו. ודברי אשר שמתי בפיך. ואשים דברי בפיך. אני המשנה המדברת בפיך כו׳:

وينشأ عن ذلك **בחינה** من **הודאה** و**ביטול** أمام **אור אין סוף**، مباركٌ هو، الذي يُجذَب إلى الأسفل في توراته وخدمته: «وكلامي الذي جعلته في فمك»، «وقد جعلت كلامي في فمك»، «أنا المِشنا (**משנה**, Mishnah) التي تتكلم في فمك»، إلخ.

LikuteiTorah.com
الباراشا الحاسيدية

حول هذه الطبعة

This edition contains the Hebrew text والEnglish translation.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0.

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com. https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/

الترجمة العربية والشروح: أُعدّت لموقع LikuteiTorah.com بمساعدة الذكاء الاصطناعي (openai/gpt-6-luna-pro:batch)، وقورنت بالنص العبري وبموقع سفاريا؛ ولم يراجعها محرر بشري بعد. يرجى التحقق من كل ما هو مهم بالرجوع إلى النص العبري.

طلب الريبي أن تُدرَس مَاماريم باراشا الأسبوع، «الباراشا الحسيدية»، خلال ذلك الأسبوع، موزعة على أيامه السبعة (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306–309). لماذا ندرسها، وما بركات الريبي: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

مشروع مجاني غير تجاري؛ لا يُباع هنا شيء. والمشروع غير تابع لكيهوت أو سفاريا أو مكتبة لوبافيتش. © likuteitorah.com

من likuteitorah.com/ar/torah-ohr/vayeishev/4/

إهداء تكريمًا لـ

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ״ל

والد الريبي، ريب ليفي يتسحاق